

Simen Tallaksen og Lars Unar Larsen Vegstein (nyhetssjefer)
Åse Brandvold | Aina Helgheim | Pål Hellesnes
Frida Holsten Gullestad | Jo Skårderud (Trondheim)
Ole Magnus Rapp (Tromsø)
Anne Kari Hinna | Martin Årseth (Bergen)

NYHETER

Har funne årsaka til skredet

GJERDRUM: 29. september blir ein rapport om kvikkleireskredet i Gjerdrum lagt fram. Inge Ryan, som har leidd granskinga, seier at dei har funne årsaka til skredet. Det stadfestar Ryan overfor Aftenposten. Det er Olje- og energidepartementet som står som oppdragsgivar for ekspertutvalet. Ekspertutvalet held òg på med ein rapport nummer to, som skal handle om førebyggjande tiltak mot framtidige ras. Den kjem ifølgje Inge Ryan i januar neste år. Ti menneske mista livet då eit stort kvikkleireskred gjekk i eit byggjefelt i Ask i Gjerdrum natt til 30. desember i fjor. Store delar av tettstaden vart evakuerte, og over 1.600 menneske vart ramma.

ONPK

Strømkrisa i EU må gjenspeiles i den nye regjeringens poli

Varsler kraftig berg-og-dal-bane

DYRT: Farene ved å bli stadig mer koplep til et ustabil kraftmarked i Europa begynner å merkes, ifølge Christian Anton Smedshaug i Agri Analyse.

ulike lands kraft- og industripolitikk. Han tror industriarbeidsplassene er i stor fare hvis ikke en ny regjering viser kraftpolitisk klokskap.

– Lenge kunne man rettferdiggjøre nye kabler med at de var en del av en kraftutvekslingsstrategi. Med de nye kablene er eksportkapasiteten seks ganger høyere enn det vi har eksportert det siste tiåret. Vi har gått fra utveksling til eksportsstrategi. Det vil gi store prisutslag og ustabile priser, sier Smedshaug.

Advare mot ubalanse

Han mener Norges naturgitte fordeler er i ferd med å gå tapt i et europeisk kraftsystem i kronisk ubalanse.

– Vårt regulerbare og fornybare kraftsystem er en unik ressurs. Det bør være politikernes fremste prioritet å ta vare på den. Det er juvelen i den norske økonomi, sier Smedshaug.

Norge har over tid knyttet seg stadig tettere på det europeiske kraftmarkedet. I år åpner to nye kabler til utlandet – Nordlink til Tyskland og

North Sea Link til Storbritannia, som åpner 1. oktober.

Statnett, som er reguleringsmyndighet for krafta, har i analysene sine ment at kablene vil gi små utslag på pris. Smedshaug er uenig. Han mener det ikke er tatt høyde for ustabiliteten i det europeiske markedet.

For at et kraftsystem skal være stabilt, trengs både såkalt balansekraft – kraft som kan reguleres raskt opp og ned – og grunnlast. Grunnlast er konstant og forutsigbar produksjon av strøm.

I Europa har grunnlasten i stor grad kommet fra kullkraft og atomkraftverk. Som et ledd i det grønne skiftet blir kull og atomkraft avviklet og erstattes av stabil vind- og solkraft. Det gir store svingninger i krafttilgang og pris.

Industrien skjelver

Både industrigiganten Elkem og fagforeningene i Industriaksjonen krever at politikerne tar grep for å sikre industrien billig strøm.

Kraftkrevende industri i Norge er helt avhengig av lave

KRYSTALLKLAR BESKJED: Christian Anton Smedshaug mener en tydelig kraftskall overleve svingningene i det europeiske kraftmarkedet.

og forutsigbare kraftpriser for at selskap skal tørre å satse i Norge.

I et notat laget for Agri Analyse foreslår Smedshaug nå en rekke konkrete tiltak politikerne må sette inn for å hindre industridød.

Blant tiltakene han foreslår, er:

■ Å styrke Statkrafts industrimandat for å sikre industrien forutsigbare, konkurransedyktige strømpriser.

■ Å skrinlegge planer om flere utenlandskabler.

■ Å prioritere kraft til produksjon heller enn strømeksport.

■ Å avlyse planer om elektrifisering av oljesektoren med kraft fra land. Elektrifisering av sokkelen må skje med havvind.

– Hvis ikke politikerne tar kontroll, vil krafta gå til de som har størst betalingsevne. Det betyr til oljenæringen og eksport ut av landet på bekostning av kraftkrevende industri, sier Smedshaug.

Kraftkrevende industri står i dag for omtrent 40.000 ar-

INDUSTRI

Av Jo Røed Skårderud, Trondheim

Strømprisen har aldri vært høyere, og det skaper stor usikkerhet om framtida til kraftkrevende industri i Norge. Strømsjokket kan fort bli den første krisa en ny regjering må løse.

Christian Anton Smedshaug, analytiker og daglig leder i Agri Analyse, har studert

Rekordmange tekne

PROMILLE: For tredje år på rad aukar talet på personar som har vorte melde for å ha køyrt med for høg promille på sjøen på Sørlandet, opplyser politiet i Agder. Frå 1. juni og fram til no har 79 personar vorte melde for å ha køyrt med promille over 0,8. – Det er dystre tal. Promille og fart er ofte hovudgrunnane til alvorlege ulykker, seier Magnus von Porat Fiane i Agder politidistrikt. **ONPK**

En skvadron av stinkbomber

VERDT Å VITE

ODØR: Aldri forveksl dyr i svinefamilien. Spør bare Pumba. Navlesvinet, eller pekarier eller javeline om du vil, er ikke et helt vanlig svin. Bakerst på ryggen har det en kjertel – «navlen» – som sender ut en lukt så vond at det er fort å tro at det har gått galt. Sekretet brukes ikke bare for å markere. **OR**

Det er også slik de kjenner igjen kompisene sine: på lukta. I Amerika, der svinene hører hjemme, er selv dyrene militarisert, og en gruppe med navlesvin kalles derfor en skvadron.

tikk, mener analytiker:

rategi må til hvis kraftkrevende industri **FOTO: SIV DOLMEN**

FAKTA

Strømpriser:

■ Norge har i økende grad hatt kraftutveksling med andre land siden 1960-tallet. Fra oktober vil vi ha 19 utenlandskabler.

■ Kraftkrevende industri innebærer blant annet industri som produserer kjemiske råvarer, metaller, papir og komponenter til det grønne skiftet. Den står for omtrent 30 prosent av strømforbruket i Norge.

■ Kraftkrevende industri eksporterer verdier for omtrent 160 milliarder kroner i året.

Klassekampen 31. august, 17. og 22. september

vindkraftproduksjonen når det er behov, sier Ellen Skaansar, spesialrådgiver i NVE.

I de langsiktige kraftmarkedsanalysene sine ser NVE at mer produksjon fra lite regulerbare teknologier gir større prissvingninger enn man har vært vant til.

– Skaper det utfordringer for Norge?

– Man vil merke prisvariasjonene. Vi blir jo mer integrert i det europeiske kraftmarkedet. Jo mer integrert man er, jo mindre prisforskjeller blir det mellom ulike områder, sier Skaansar.

Hun understreker at NVE tror at nye lagringsteknologier, som hydrogen og batteri, vil vokse seg større i årene som kommer, og bidra til å begrense svingningene. Hvilke teknologier som vil vinne fram, er usikkert.

– Norge har jo fornybar regulerbar kraft. Bør vi bruke det til å gi balansekraft til det europeiske nettet?

– Ideen om Norge som et grønt batteri for Europa har vært der i mange år. Norge kan bidra med balanse i en viss utstrekning, men det er viktig å være realistisk. Tyskland aleine har et system som er fire ganger så stort som vårt. Norge kan bare bidra med en liten del av Europas behov, sier Skaansar.

jos@klassekampen.no

UT: Over 300 gjenstander tilhørende Nedre Romerike Vannverk, blant dem hjullastere og gravemaskiner, ble auksjonert bort i 2007.

FOTO: STIAN LYSBERG SOLUM, NTB

Korrupsjonssak er omsider avsluttet

ØKONOMI

Økokrim setter endelig punktum i korrupsjonssaken ved Nedre Romerike Vannverk – elleve år etter at straffesaken ble rettskraftig avgjort.

Den tidligere vannverkssjefen ble dømt til fengsel i sju år og seks måneder for grov korrupsjon og grov utroskap. Tre andre personer ble også dømt i saken. Vannverkssjefen anskaffet en rekke farmer i Sør-Afrikas som ble finansiert med utbytte fra korrupsjons- og utroskapsforhandlinger.

Økokrim opplyser at de nå har betalt ut rundt 20,5 millioner kroner til de fornærmede

selskapene på Nedre Romerike. Pengene kommer fra salg av vannverkssjefens farmer i Sør-Afrika, og beløpet går til dekning av erstatningskrav som følge av de straffbare forholdene.

Ting har tatt tid i denne saken. Det er 16 år siden det ble iverksatt etterforskning og elleve år siden straffesaken ble rettskraftig avgjort ved lagmannsrettens fellende dom.

– Det har tatt tid å få pengene tilbakeført til Norge. Saken viser at det er mulig å få realisert inndragning av verdier også i utlandet, men det krever betydelig innsats og tålmodighet, sier førstestatsadvokat Lars Stoltenberg i Økokrim. **ONTB**

FORSKER FORBUNDET

inviterer til forskernes eget talkshow
fredag 24. september kl. 17.30 - 19.30 på Litteraturhuset.

Kveldens vert:

Trude Teige
forfatter og journalist

I panelet:

Arne Johan Vetlesen
Professor
UiO

Christina Voigt
Professor
UiO

Katerini Storeng
Førsteamanuensis
UiO

Eirinn Larsen
Professor
UiO

Tema for kvelden er “pandemi og klimakrise” med hovedfokus på forskernes egne historier

Vi møtes til aperitiff, kanapeer og mingling kl.1730 før paneldeltagerne entrer scenen kl.1800.

Alle er velkomne!

Meld deg på her: <https://nettskjema.no/a/forskernatt-21>

Se talkshowet direkte: <https://www.youtube.com/watch?v=4Xw8TDwnkiU>
Arrangementet er en del av Forskningsdagene

foreninger.uio.no/forskerforbundet